

sokak şairi yücel yarımbatman ve bir 'imkan' olarak sokak

"Kuşkusuz bir yaşam her zaman için bundan çok daha fazlasıdır. Hele bir şairsen iddia düzeyinde bile başka hayatları katık etmişsen yaşamına, ya da karışmak zorundaysan başka hayatlara, bir yaşam her zaman bundan çok daha fazlasıdır. Hem zaten Yücel Yarımbatman ve karıştığı diğer hayatlarla aradığınız, bu biyografik metinden ziyade kitabın diğer sayfalarında kaybolmayı göze almalısınız."

K. MUTLU

İki hafta önce Toplumsal Özgürlük'ten yoldaşlarımızla yaptığımız 'sıcak' parti meclisi toplantımızdan hemen sonra, İzmir'li iki parti meclisi üyesi, karnımızı doyurabilmek için kendimizi istiklal caddesinin gereksiz telaşlı kalabalığına bırakmıştık. Canımızın çektikleriyle cebimizin çekebilecekleri arasındaki derin çelişkileri tartarak ilerlerken İstiklal caddesinin kalabalığından biri "şiir sever misiniz?" diye seslendi. İhtiyaçlar hiyerarşimizde o an için sonlarda bir yerlerde olduğunu düşündüğümüz şiiri bize hatırlatan ve açlığın başka boyutları üzerine düşünmemizi sağlayan bu kişi birazdan tanışacak olduğumuz Yücel Yarımbatman'dı.

Kendi imkânlarıyla matbaada bastırıp gene kendi imkânlarıyla sokakta toplumla buluşturmaya çalıştığı kitaplarındaki yaşam öyküsüne göre; 1979 yılında Van'da doğar. İlköğretimi Van Merkez, orta öğretimi de sırasıyla, Van, Mersin ve Ankara Ticaret Meslek Lisesinde tamamlar. Yüksek Öğrenimini Anadolu Üniv. İkt. Fak. Maliye okuyarak tamamlayan Yarımbatman, 98'den bu yana müzikle şiirle uğraşmaktadır.

Kuşkusuz bir yaşam her zaman için bundan çok daha fazlasıdır. Hele bir şairsen iddia düzeyinde bile başka hayatları katık etmişsen yaşamına, ya da karışmak zorundaysan başka hayatlara, bir yaşam her zaman bundan çok daha fazlasıdır. Hem zaten Yücel Yarımbatman ve karıştığı diğer hayatlarla aradığınız, bu biyografik metinden ziyade kitabın diğer sayfalarında kaybolmayı göze almalısınız. Bu yazı her ne kadar Sokak Şairi Yücel Yarımbatman'dan bahsetmekteyse de, yazımın asıl konusu bir 'imkân' olarak sokak sanatı.

Benzer örnekleri "sanatın" diğer disiplinlerinde görmeye alışık olduğumuz sokak sanatı aslında oldukça eskilere giden bir pratik. Ortaçağda troubadourlar¹¹ ya da kimi zaman iktidarların soytarlık bağlamında bile olsa en acımasızca eleştirildiği karnavallar bunun en bilinen örnekleri. 'Sanatın' bugünkü anlamda estetik kodlarla işaretlenmediği dönemin bir pratiği olan sokak sanatı, günümüzde endüstri ilişkileri ağına girmeden sanat yapabilmek anlamında bir 'imkân' olarak öne çıkmakta. İmkân dediysek de bu durum bizlere altın tepside sunulan bir yemekten ziyade içerisinde pek çok güçlüğü ve çelişkiyi barındıran bir ilişkiler ağı olarak okunmalı. Nitekim sokak şairi Yücel Yarımbatman da bu ilişkiler ağının oldukça farkında. Kitaplarını kendi imkânlarıyla bastırıp sokakta birebir insanlarla buluşturmaya dayalı bir pratiğin zorluklarını açık yüreklilikle itiraf ediyor. Bu açıdan onun bu 'özgür seçim'i zorunlulukların bilincinde olmasıyla alakalı bir seçim.

Kapitalist ilişkiler dünyasında her şeyin alınıp satılabilir bir nesneye dönüştürüldüğünün çok uzun zamandır farkındayız. 'Sanat' da bu meta-laşma sürecinden azade, kutsal bir var oluşa sahip değil ne yazık ki. Oysa ki 'sanat' temel bir insan hakkı olarak ne aç yatılan gecelerin endişeli karanlığında ne de bitkin vardiya sonlarının otobüs kuyruklarında, ne silahların gölgesinde bir mevzide ne de maden ocaklarının ölümüne gebe karanlığında, ne bir ofiste patron tacizine uğrama kaygısında bir kadın ne de Bornova caddesinde nefret cinayetlerinin maktulü bir travesti olarak, ne elinde bir kağıt mendil acımaya büyü-tülen çocukluğumuzda ne de acıya alışkın yetişkinliğimizde üretilemez.

Onu üretmenin yeter koşullarını yaratmak kuşkusuz bir devrim sorunu olsa da bugünden yarına yapabileceklerimiz de yok değil. Hem devrim bugünü yarına bağlamaktır bir bakıma. Bu anlamıyla sayıları her geçen gün giderek artan sokak sanatçıları, 'sanat' mümkün olduğunca aracı kurumlardan bağımsızlaştırarak doğrudan toplumla buluşturmanın yollarını araştırmaktalar. Böylelikle himayecilik ve sponsorluk ilişkileri-

¹¹ 11. ve 13. yüzyıllarda Güney Fransa ve Kuzey İtalya'da görülen gezgin ozan-müzişyen. (Joungleur, minstrel.)

Yazmak

...
yazmak
inanmayana da inanmak
özünde anlamak insanı
tavında dövmek demiri
kabında yoğurmak hamuru

yazmak
eylemlerde islanmak bir komünistle
ya da aç kalmak bir tapınakta Budist'le

yazmak
gerçeği anlamak dürüstçe ve dürüstle

yazmak
uçmak kanatlarında bir serçenin
ve kurumak ıslaklığında göllerin
bir uçurtmaya kaç bin çocuk bindirip
kaldırmak
gökyüzüne

yazmak
bir sultana halkı öğretmek
bir halka haklıyı
bir dervişe ahlaki öğretmek
bir geceye sabahı

yazmak
oku diye başlamasa da bütün kitapları
okumak aslında

yazmak
bir heykelin yüzündeki hüznü yargılamak
bir eseri yorumlamak
yorulmak, neredeyse yorulmamaya

yazmak
kutba bayrak dikmekten öte ağaç dikmek
yazmak
Nil'e can vermekten öte gönül vermek

Yazmak
yıkılmayan binalar değil
kişilikler inşa etmek bedenlerde

yazmak
önceden öteye süre gelmek

yazmak
sevgiliye bağlanmak mısralarla
bir ayrılığa ağlamak

yazmak
bir gizeme ışık tutmak
bir geleceğe dilek tutmak

yazmak
bir devenin sahibine sadakatini anlamak

yazmak
bir ağacın köklerini tutmak
bir mahkumun halini sormak

yazmak
bir kitabın içinde olmayanları anlatmak
bir kalemin düşünmediklerini dile getirmek
bir gönlü hizaya
bir isyanı huzura sokmak

yazmak
doğarken ağlayıp
ölürken gülmeye çalışmak

yazmak
önce inanmak

yazdığına...

Yücel Yarımbatman
(Bir Kadın, Bir Sokak, Bir Kent, s. 93)

ne bağlı kalmadan ne kadarsa o kadar bir özgürlüğün 'imkânlarını' zorlamaktalar. Ahmet Telli'nin kendisine taktığı lakabıyla 'Sokak Şairi' Yücel Yarımbatman'ın yazmak gibi içinde gösteri öğeleri taşımayan bir pratiği so-kağa taşınması, bu imkânların hangi boyutlara kadar zorlanabileceğinin bir kanıtı. Eğer İstiklal caddesinde ya da Karanfil sokakta birisi 'şiiri sever misiniz?' diye sorarsa canınızın çektikleri ile cebinizin çekebilecekleri arasındaki çelişkiye şiiri de ilave etmeyi unutmayın.